

Karmøy
kommune

2026/2027

Årsplan

Bygnes Vitenbarnehage

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Om barnehagen.....	4
Målsetting.....	5
Barnehagens pedagogiske grunnlag.....	7
<i>Omsorg.....</i>	<i>7</i>
<i>Lek.....</i>	<i>8</i>
<i>Danning.....</i>	<i>10</i>
<i>Læring.....</i>	<i>11</i>
<i>Sosial kompetanse.....</i>	<i>13</i>
<i>Kommunikasjon og språk.....</i>	<i>14</i>
<i>Barns medvirkning og demokratisk deltagelse.....</i>	<i>15</i>
Skape rom for forskning	16
Trygt og godt barnehagemiljø.....	17
Årshjul - Liten og trygg og DUÅ/DINO.....	18
Positivt foreldresamarbeid	22
Tilvenning og overganger.....	23
Barn som trenger ekstra støtte.....	25
Barnehagens fagområder.....	26
<i>Kommunikasjon, språk og tekst.....</i>	<i>26</i>
<i>Kropp, bevegelse, mat og helse.....</i>	<i>27</i>
<i>Kunst, kultur og kreativitet.....</i>	<i>28</i>
<i>Etikk, religion og filosofi.....</i>	<i>29</i>
<i>Nærmiljø og samfunn.....</i>	<i>30</i>
<i>Antall, rom og form.....</i>	<i>31</i>
<i>Natur, miljø og teknologi.....</i>	<i>32</i>
Årshjul.....	33
Aktuelle lenker og skjema/rutiner	34
Vedlegg til årsplan	34

Innledning

I de kommunale barnehagene står barnet i sentrum – som liten og trygg i møte med verden. Visjonen vår betyr at alle barn skal møtes med omsorg, nærhet og trygghet i hverdagen. Vi arbeider for at barna skal få en god start på livet gjennom stabile relasjoner, forutsigbarhet og voksne som ser dem slik de er.

Å skape en trygg og forutsigbar hverdag er grunnlaget for all utvikling og læring. Gjennom hele barnehageåret jobber vi målrettet for å støtte barna i deres overganger – enten det er fra hjem til barnehage, mellom grupper eller videre til skolen. Vi vet at gode overganger krever tid, tilstedeværelse og tett samarbeid med foresatte.

Et viktig tiltak for å ivareta barnas trygghet er vår satsing på utvidet foreldreaktiv tilvenning. Dette innebærer at foresatte er aktive deltakere i barnets første tid i barnehagen, og at tilvenningen skjer i barnets tempo. Sammen med foreldrene bygger vi relasjoner som legger grunnlaget for en trygg tilknytning til personalet og en god start på barnehagelivet. Trygge foreldre gir trygge barn!

Når det gjelder arbeid med bærekraft og miljø, er de kommunale barnehagene i gang med en felles prosess for å bli Miljøfyrtårn-sertifiserte. Dette innebærer at barnehagene jobber systematisk med å utvikle gode rutiner og praksiser som tar vare på naturen og miljøet. I hverdagen handler dette både om hvordan vi bruker ressursene våre, og hvordan vi gir barn erfaringer som bygger ansvarsfølelse og bevissthet for fremtiden. Små, grønne valg i barnehagen bidrar til et mer bærekraftig samfunn – og barna er viktige medspillere i dette arbeidet.

Årsplanen bygger på et barnehagebasert utviklingsarbeid der hele personalgruppen er aktive deltakere i å utvikle praksis. Vi legger vekt på både individuell og kollektiv kompetanseutvikling, og ser på refleksjon og faglig dialog som nøkkelen til å styrke kvaliteten i det pedagogiske arbeidet. Gjennom systematisk arbeid med observasjon, vurdering og justering utvikler vi en felles forståelse av hva som fremmer trivsel, lek og læring for alle barn.

Vårt arbeid er forankret i Karmøy kommunes organisasjonsstrategi «Sammen om framtidens Karmøy», der samarbeid, innovasjon og utvikling står sentralt. Barnehagene er en viktig del av utdanningsløpet, og vi bygger på kommunens Kvalitetsplan for utdanningsløpet for å skape sammenheng og helhet fra barnehage til skole. Målet er at alle barn skal oppleve mestring, tilhørighet og utvikling – sammen med andre og sammen med oss.

Årsplanen ble godkjent i samarbeidsutvalget 24.06.26

Om barnehagen

Bygnes Vitenbarnehage er en kommunal barnehage i Karmøy kommune. Barnehagen startet opp i 2010. Barnehagen ligger midt i naturen med kort avstand til skog, sjø og Fotvannet. Industriområdet på Bygnes gir oss også mange muligheter. I tillegg er byen Kopervik innen rekkevidde.

Barnehagen organiseres med aldersinndelte grupper, fordelt på to etasjer. I 1. etasje som vi kaller Hav, er småbarngruppene samlet. 2. etasje kaller vi Himmel. Barnehagen har 97 barnehageplasser over 3 år. Barnehagen er tilrettelagt for barn som trenger ekstra støtte. Åpningstider 06.45 til 16.15.

Bygnes Vitenbarnehage har ansatte i alle aldre. Barnehagen har 22 årsverk, fordelt på ca. 28 ansatte. I tillegg har vi personal fra tett på teamet som er knyttet opp mot barn som trenger ekstra støtte ved behov, samt 1 lærlinger til høsten. Vi har utdannede barnehagelærere i alle stillinger der det er krav til dette. I tillegg har vi videreutdanning og fordypning i spesialpedagogikk, sosialpedagogikk, 6 – 10 års pedagogikk, småbarns pedagogikk, veiledning, ledelse, kokk, barne- og ungdomsarbeidere og videreutdanning for fagarbeidere – kompasset og psykisk helse. Vi er også praksisbarnehage for studenter ved Høgskulen på Vestlandet. Administrasjonen i barnehagen består av styrer i 100 % og assisterende styrer i 50 % stilling.

Som Vitenbarnehage vektlegger vi å jobbe ut fra barns viten og nysgjerrighet. Barns medvirkning og de ansattes tilstedeværelse i barnas lek og utvikling er nøkkelford. Barn er «forskere» sammen med de voksne ut ifra hva de oppdager i leken ute og inne. I det pedagogiske arbeidet legges det vekt på utforskning, teknikk, miljø og undring sammen med barna. Dette fokuset har også lagt føringer for hvordan barnehagen er innredet og hvordan uteområdet er anlagt. Rommene i barnehagen er bygd opp som tema- og lærings - rom. Naturen blir mye brukt, og de ulike gruppene har faste turdager.

Inne- og uteområdet skal gjenspeile at vi er en vitenbarnehage. Noe som danner grunnlaget og den tredje pedagog for at vi kan oppnå vår ambisjon;

"Bygnes Vitenbarnehage små og store forskere"

Barnehagen har som mål å skape rom for forskning i den frie leken! Der fagområdene natur, miljø og teknologi og antall, rom og form skal være en naturlig del av det fysiske lekemiljøet i barnehagen.

Bygnes Vitenbarnehage skal være en barnehage der barn og voksne sammen kan utforske fenomener knyttet til natur, miljø og teknologi gjennom egen aktivitet og i samarbeid med andre.

Dette gjør vi ved å sette fokus på målet "Skape rom for forskning". Vi vil ta utgangspunkt i elementene vann, jord, ild og luft gjennom årstidene. Ved barnehageårets slutt skal det være tydelig at barna har fått opplevelse og erfaring med disse elementene, gjennom

prosjekter og aktiviteter i hverdagen. Ukentlig har alle gruppene en nysgjerrigper dag. Denne dagen vil vi tilrettelegge for å skape rom for forskning. Noe som vil bli synliggjort i periodeplanene, nyheter Vigilo og på Facebook.

Målsetting

Bygnes Vitenbarnehage skal være et trygt sted å være, både fysisk og psykisk. Barnehagen skal preges av fellesskap, omsorg og respekt for det enkelte barn. Gjennom gode relasjoner til voksne og andre barn skal barna utvikle trygghet, mestring og en positiv selvfølelse.

Vi har særlig fokus på **Liten og Trygg** og **Skape rom for forskning**.

Hovedmål:

Barnehagen skal være et trygt sted å være, både fysisk og psykisk.

Delmål:

- Personalet bruker systematisk observasjon.
- Personalet møter barnas signaler på en sensitiv og anerkjennende måte.
- Personalet forebygger, håndterer og følger opp krenkelser og mobbing.

Arbeidet bygger på årshjulet for Liten og Trygg og barnehagens utviklingsplan - utelek.

Trygge barn blir robuste barn.

Vi ønsker å bidra til robuste barn gjennom et trygt og inkluderende barnehagemiljø. Barn blir ikke robuste ved å «tøffes opp», men gjennom trygghet, gode relasjoner og støtte fra omsorgsfulle voksne.

Personalet skal møte barnas følelser med forståelse, hjelpe dem med å sette ord på følelsene sine og lære dem å håndtere utfordringer. Alle følelser er lov, samtidig som barna møter tydelige og kjærlige grenser.

Gjennom å gi barna utfordringer tilpasset alder og utvikling, og støtte dem i å mestre disse, styrker vi deres selvfølelse, sosiale kompetanse og tro på egne evner. Målet er at barna skal oppleve seg sett, verdsatt og trygge i møte med både medgang og motgang.

Utelek 2026–2027

Som partnerbarnehage med Høgskolen på Vestlandet har vi fokus på å vurdere og videreutvikle kvaliteten i uteleken. Vi har innværende år systematisk innhentet data som praksisfortellinger, observasjoner, bilder og barnesamtaler, som vi har analysert.

Analysen viser at vi har et aktivt og variert lekemiljø med engasjerte voksne og barn med god lekekompetanse. Samtidig viser analysen at den pedagogiske praksisen vår er sårbar for avbrytelser, uklare roller og variasjon i organisering, noe som påvirker kvaliteten i leken.

Hovedfokus i neste barnehageår vil derfor være å redusere avbrytelser i leken.

Dette danner grunnlaget for vårt satsingsområde og utviklingsarbeid neste barnehageår:

- **Utviklingsområde:** Utelek
- **Kjernekomponent:** Reduksjon av avbrytelser
- **Resultatmål:** Aktive og lekende voksne, samt fornøyde og deltakende barn i barnefelleskapet
- **Delmål:** Personalet ser hvor de trengs og bidrar aktivt i lek over tid

Tiltak:

- Soneinndeling av uteområdet for tydelig voksenplassering
- Tellevakt (gul vest på ettermiddag) for å ivareta praktiske oppgaver
- Tydelig kommunikasjon og samarbeid i personalgruppen
- Nysgjerrighets- og refleksjonssamlinger i personalet

Organisering og fokus i praksis:

- Personalet skal vite hvor de skal være ute, for å kunne være mer stabile og deltakende i lek
- Redusere unødvendige avbrytelser og vurdere når det er nødvendig å gripe inn
- Sikre god oversikt over pauser og arbeidsoppgaver
- Legge til rette for tilgang på utstyr og godt lekemiljø

Mulige utfordringer og løsninger:

- Barn som ønsker bestemte voksne møtes med faglig skjønn
- Varierende bemanning og bruk av vikarer håndteres gjennom tydelig organisering
- Større barn kan støtte yngre barn i lek
- Voksne setter i gang aktiviteter ved behov
- Praktiske oppgaver fordeles tydelig for å skjerme lek

Gjennom dette arbeidet ønsker vi å skape mer kontinuitet, bedre tilstedeværelse i voksenrollen og et mer inkluderende og sammenhengende lekemiljø for alle barn.

Vurderingskriterier for barnehageåret 2026-2027:

- Mer kontinuitet i uteleken
- Mer tilstedeværende voksne i uteleken
- Mer inkluderende og sammenhengende leke -og lekemiljø for alle barn

Barnehagens pedagogiske grunnlag

Omsorg

Hva	
Vi møter barna med omsorg, varme og sensitivitet, og ivaretar deres behov for fysisk omsorg, ro og hvile.	Vi legger til rette for at barna får dekket sine grunnleggende behov gjennom dagen. Barna skal oppleve å bli sett, lyttet til og møtt som unike individer, og få den omsorgen de trenger tilpasset seg.
Vi legger til rette for trygge relasjoner og et inkluderende fellesskap der alle barn opplever tilhørighet og trivsel.	Vi arbeider aktivt for at barna skal knytte seg til både voksne og hverandre. Gjennom stabile relasjoner og et inkluderende miljø skal alle barn oppleve trygghet, tilhørighet og gode samspillserfaringer.
Vi er lydhøre for barnas uttrykk og støtter dem i å utvikle omsorg for andre og tillit til seg selv og andre	Vi anerkjenner barnas følelser og behov, og gir dem støtte til å forstå seg selv og andre. Gjennom veiledning og gode relasjoner utvikler barna empati, evne til å gi og motta omsorg, og trygghet i seg selv.

Hvordan	
0-3 år	3-6 år
Vi er trygge, varme og tett tilstedeværende voksne som ser, lytter og anerkjenner barna. Vi ivaretar barnas behov for søvn, hvile, nærhet og trøst, og gir rom for ro gjennom dagen.	Vi er tilgjengelige voksne som møter barna med varme, interesse og respekt. Vi tilrettelegger for hvile og pauser etter behov. Vi organiserer barna i lekegrupper og arbeider aktivt med vennskap.

Vi bruker primærkontakt og stabile voksne for å sikre trygg tilknytning Vi har faste rutiner, bordplasser og rolige overganger som skaper forutsigbarhet. Vi deler barna i små grupper for nærhet, oversikt og relasjonsbygging. Vi er tilgjengelige voksne på rommet og deltar aktivt i lek og samspill. Vi bruker barnets navn, gir konkret ros og bekrefter barnets initiativ. Vi setter ord på følelser og handlinger og hjelper barnet å forstå seg selv. Vi samarbeider tett med foresatte om barnets behov og trivsel.	Vi har faste rutiner, plasser og trygge overganger gjennom dagen. Vi støtter barna i konflikter og veileder dem i samspill og grensesetting. Vi bruker barnas navn, gir konkret ros og fremhever positive handlinger. Vi gjennomfører hverdagssamtaler og gir rom for medvirkning. Vi observerer relasjoner og bruker verktøy som venneskjema ved behov. Vi setter ord på følelser og er rollemodeller for empati og omsorg. Vi inkluderer alle barn og oppmuntrer til å hjelpe hverandre og vise omsorg.
--	--

Hvorfor
Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet, trivsel og utvikling av empati. Trygge og stabile relasjoner gir grunnlag for læring og sosial utvikling. Barn som blir sett, hørt og anerkjent utvikler selvfølelse og tillit til seg selv og andre. Tidlig støtte i følelser og samspill bidrar til gode relasjoner og et inkluderende fellesskap.

Lek

Hva	
Vi legger til rette for et inspirerende og variert lekemiljø.	Vi organiserer rom, tid og materiell slik at barna får mulighet til ulike typer lek og felles erfaringer som gir grunnlag for utvikling av lek og leketemaer.
Vi fremmer et inkluderende lekefellesskap der alle barn kan delta og oppleve glede i lek.	Vi arbeider aktivt for at alle barn får være en del av leken og får erfaringer med samspill, vennskap og tilhørighet.
Vi er tilstedeværende og bevisste voksne som støtter, deltar i og veileder leken på barnas premisser.	Vi observerer og vurderer egen rolle i leken, støtter barna ved behov og bidrar til gode samspillsmønstre.

Hvordan	
0- 3 år	3- 6 år
Vi legger til rette for varierte og innbydende lekemiljøer med tilgjengelig materiell. Vi skaper ro, struktur og tid til lek gjennom gode rutiner. Vi bruker små grupper for trygghet og gode relasjoner. Vi gir barna felles opplevelser som grunnlag for lek. Vi er tett på i leken og støtter samspill og turtaking. Vi tilpasser miljø og materiell etter barnas interesser. Vi veileder i samspill og hjelper barna inn i lek.	Vi tilbyr varierte og inspirerende lekemiljøer og leketilbud. Vi bruker felles opplevelser som inspirasjon for lek. Vi arbeider aktivt med vennskap og inkludering i lek. Vi deltar i leken med ulike voksenroller. Vi observerer og støtter lek og relasjoner. Vi veileder i samspill, hjelper barn inn i lek og håndterer konflikter.

Hvorfor
Leken er barnas viktigste arena for utvikling og læring. Gjennom lek utvikler barna sosial kompetanse, språk, fantasi og kreativitet. Leken gir erfaringer med vennskap, empati, følelser og problemløsning. Et inkluderende lekemiljø bidrar til trivsel, tilhørighet og mestring.

Danning

Hva	
I vår barnehage støtter vi barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse	Vi tilrettelegger for meningsfulle opplevelser og anerkjenner barnas perspektiver, uttrykk og handlinger.
I vår barnehage fremmer vi deltakelse og et inkluderende fellesskap	Vi støtter barnas aktivitet, engasjement og medvirkning, og synliggjør og verdsetter ulike behov, meninger og perspektiver.
I vår barnehage stimulerer vi til undring, refleksjon og forståelse for mangfold	Vi utfordrer barnas tenkning, inviterer til utforskende samtaler og fremhever mangfold og ulikhet som grunnlag for læring.

Hvordan	
0-3 år	3-6 år
Vi er trygge, varme og tilgjengelige voksne som er tett på barna, og møter dem med anerkjennelse og respekt. Vi bruker primærkontakt og stabile voksne for å støtte barnas tilknytning og trygghet. Vi har faste rutiner, smågrupper og forutsigbare overganger som gir ro, oversikt og deltakelse. Vi ivaretar barnas individuelle behov for omsorg, søvn, hvile og nærhet i hverdagen. Vi samarbeider tett med foresatte for å støtte barnets utvikling og trivsel. Vi ser, lytter til og bekrefter barnets uttrykk, og setter ord på følelser og handlinger.	Vi er tilgjengelige, lydhøre voksne som møter barna med interesse og respekt. Vi støtter barns deltakelse gjennom lek, grupper og felles aktiviteter. Vi arbeider aktivt med vennskap, inkludering og fellesskap. Vi bruker verktøy som observasjoner, barnesamtaler og venneskjema for å følge opp barna. Vi legger til rette for medvirkning og gir barna reell påvirkning i hverdagen. Vi utfordrer barnas tenkning gjennom samtaler og refleksjon. Vi setter ord på følelser og støtter barna i å forstå seg selv og andre.

Vi legger til rette for medvirkning ved å følge barnas initiativ og gi rom for valg. Vi veileder i samspill gjennom ros, støtte og positiv omdirigering. Vi er gode rollemodeller og viser hvordan vi er gode mot hverandre. Vi skaper felles opplevelser som gir grunnlag for tilhørighet og utvikling.	Vi veileder barna i konflikter, grensesetting og samspill. Vi løfter frem og verdsetter ulikheter og ulike perspektiver. Vi er tydelige rollemodeller som fremmer empati, omsorg og respekt.
--	---

Hvorfor Barn utvikler identitet og positiv selvforståelse når de blir sett, hørt og anerkjent Trygge, varme og tilgjengelige voksne er avgjørende for at barn utvikler tillit til seg selv og andre Deltakelse og medvirkning gir opplevelse av mestring, tilhørighet og verdi Et inkluderende fellesskap med rom for ulike perspektiver styrker relasjoner og sosial kompetanse Veiledning i samspill og følelser bidrar til empati, forståelse og gode relasjoner Å bli møtt med omsorg og respekt gir grunnlag for utvikling, trivsel og livsmestring.
--

Læring

Hva	
I vår barnehage fremmer vi et inkluderende fellesskap der alle barn deltar og bidrar i egen og andres læring	Vi legger til rette for samspill, medvirkning og felles læringsprosesser som styrker trivsel og tilhørighet.
I vår barnehage støtter vi barns nysgjerrighet, engasjement og lærelyst	Vi tar utgangspunkt i barnas interesser og beriker deres initiativ, undring og kreativitet i ulike situasjoner og aktiviteter.
I vår barnehage legger vi til rette for progresjon og allsidig utvikling	Vi gir barna varierte erfaringer og utfordringer, og støtter refleksjon og forståelse slik at de opplever mestring og utvikling.

Hvordan	
0-3 år	3-6 år
Vi er trygge, varme og tilgjengelige voksne som er tett på barna og støtter deres nysgjerrighet og utforsking Vi legger til rette for turtaking, samspill og felles undring sammen med barna Vi har gode planer og en forutsigbar dagsrytme som gir ro og oversikt i læringssituasjoner Vi tar utgangspunkt i barnas interesser og tilpasser aktiviteter, miljø og materiell til barnets nivå Vi legger til rette for en inkluderende og trygg atmosfære som gir grunnlag for læring Vi gir barna mestring gjennom lek, utforsking og varierte aktiviteter ute og inne Vi arbeider med enkle prosjekter over tid som gir felles opplevelser og sammenheng Vi undrer oss sammen med barna, stiller spørsmål og setter ord på opplevelser Vi bruker digitale verktøy som støtte der det er naturlig i barnas læring Vi er aktive voksne som deltar, støtter og tilpasser oss barnets initiativ	Vi er tilgjengelige og bevisste voksne som er gode rollemodeller i barnas læring Vi skaper et inkluderende miljø der alle barn opplever trygghet og deltakelse Vi tar utgangspunkt i barnas interesser og erfaringer og støtter deres initiativ Vi arbeider med prosjekter over tid som gir rom for fordypning og progresjon Vi legger til rette for refleksjon, undring og samtaler om fenomener og opplevelser Vi gir barna varierte læringssituasjoner og opplevelser gjennom hele året Vi bruker naturen og elementene som arena for utforsking og læring Vi støtter barnas mestringsglede gjennom utfordringer og opplevelser, også utenfor barnehagen Vi legger til rette for eksperimentering og utforsking i lek og aktiviteter Vi gir barna rike og varierte erfaringer som fremmer læring, utvikling og forståelse

Hvorfor
Læring skjer i samspill med trygge voksne og gjennom barnas egen utforsking. Når vi tar utgangspunkt i barnas interesser, styrkes motivasjon, engasjement og lærelyst. Inkludering og deltakelse gir opplevelse av tilhørighet og verdi. Varierte erfaringer og aktiviteter gir progresjon, mestring og allsidig utvikling. Undring, refleksjon og felles opplevelser bidrar til forståelse og sammenheng i læringen.

Sosial kompetanse

Hva	
0-3 åringer	3-6 åringer
• Være gode mot hverandre • Konkret ros og oppmuntring • Se, lytte, anerkjenne • Turtaking i lek og hverdag • Små grupper – trygge relasjoner • Bekrefte barnets følelser og perspektiv	• Venneskjema og vennskapsfokus i lek • Barnesamtaler om vennskap, følelser og grenser • Hjelpe, inkludere og invitere andre i lek • Rollemodellering av empati, ros, grenser og turtaking • Delta i reguleringsstøtte og konfliktløsning i lek og gruppe

Hvordan
• Ved å bruke positiv forsterkning og ros i samspill • Ved å se hele barnet — kroppsspråk, uttrykk, følelser • Ved å støtte inkludering og lekefellesskap i små grupper • Ved å veilede i vennskap, turtaking og konflikthåndtering

Hvorfor
• Sosial kompetanse er grunnlaget for trivsel, vennskap og trygghet i barnehagen • Det styrker barnets evne til å forstå seg selv og andre og delta i fellesskapet

Kommunikasjon og språk

Hva	
0-3 åringer	3-6 åringer
• Auditiv oppmerksomhet gjennom rim og regler, sang • Enkel dramatisering • Billedbøker og pekebøker lett tilgjengelig • Oppleve glede ved å bli lest for • Aktiv bruk av verbalt og nonverbalt språk	• Lytte og gjenkjenne lyder • Vente på tur i samtaler • Høytlesing fra billedbøker og eventyr • Bruke preposisjoner, adjektiv, overbegrep, farger • Fortelle noe i gruppe • Konfliktløsning ved bruk av ord • Jobbe med rim, regler, lyder og setninger • Lek med bokstaver, lyder og tall • Språkkartlegging og språkleker («Språksprell») • Lekeskriving, navneskriving • Presentere opplevelser, erfaringer, tegninger, tanker • Bruk av IKT for informasjon, skriving og utforsking

Hvordan
• Tilgjengelige bøker, bilder, pekebøker og symboler i miljøet • Høytlesing som daglig rutine • Bruke sang, rytmer, rim og regler aktivt • Bruke samtaler som pedagogisk verktøy i hele dagen • Bruke digitale verktøy (IKT) bevisst og utforskende

Hvorfor
• Språk utvikles i relasjon og gjennom daglige samtaler • Språket er nøkkelen til lek, vennskap, læring og sosial kompetanse

Barns medvirkning og demokratisk deltakelse

Hva	
0-3 åringer	3-6 åringer
• Voksne følger barnets lek og initiativ i hverdagen • Være åpne for barnas uttrykk — kroppslig og språklig • Barn blir møtt med respekt og anerkjennelse i det de viser og uttrykker	• Jevnlig medvirkning i hverdagens valg og aktiviteter • Barna blir tatt med i planlegging gjennom samtaler, observasjoner og innspill • Medvirkning brukes i vurdering på personal- og gruppemøter • Barns uttrykk brukes til å justere lekemiljø og aktiviteter

Hvordan
• Ved å være til stede «her og nå» og følge barnets uttrykk aktivt • Ved å bruke hverdagssamtaler som utgangspunkt for videre aktiviteter • Ved å observere, dokumentere og analysere barns signaler systematisk • Ved å endre lekemiljø og innhold etter barnas interesser

Hvorfor
• Barns medvirkning styrker selvfølelse, ansvar, identitet og tilhørighet (rammeplanen) • Barn får reell påvirkning på sin egen hverdag og lærer demokratiske ferdigheter

Skape rom for forskning

- Vann, luft, jord og ild gjennom årstidene

Vi gir barna opplevelser og erfaringer i forhold til elementene ved å bruke ”verktøy” som mattekassen, forskningsskap, fysikkasser og ikke minst barns vitebegjær.

ELEMENT	Når?	HVA?	HVORDAN?	VURDERING
Vi gir barna opplevelser og erfaringer i forhold til ILD	September, oktober og november	3 elementer for å skape ild Varmer hilsener fra Fargene Ulike eksperimenter	Brannvernuker, Grillhytte, Sansene, Stormkjøkken, Vulkan, Filosofere Maling IKT <i>Forskerbilde1(Vitenrom)</i> <i>Forskerbilde2(Vitenrom)</i>	Vurderes på gruppemøtene underveis og i november
Vi gir barna opplevelser og erfaringer i forhold til; LUFT	Desember, januar og februar	Sanser Oksygen Kan vi se luft? Kjenne luft? Varm/ kald luft osv.	Fysikkasser, Filosofere, Oppleve og erfare <i>Forskerbilde1, Bille, Forskerbilde2, Ugle, Fugler, Flue, Maur, Livsløpet Sommerfugl, Mariehøne,</i>	Vurderes på gruppemøtene underveis og i februar
Vi gir barna opplevelser og erfaringer i forhold til; JORD	Mars, april og mai	Sanser Plante, gro og vekst Jord – småkryp (nødvendige for hverandre) Farge	Filosofere Låne – Studere – gi tilbake Kompost <i>Forskerbilde1, Forskerbilde2, Flue, Sommerfugl, Maur, Bille, Mariehøne, Ugle, Fugler, Kretsløp, Makk Spor</i>	Vurderes på gruppemøtene underveis og i mai
Vi gir barna opplevelser og erfaringer i forhold til; VANN	Juni, juli og august	Sanser Hva bruker vi vann til? (kroppen, planter vekst, nødvendig for alt liv) Hvor kommer vann fra – hva skjer med vannet?	Fysikkeksperimenter i forhold til vann <i>Forskerbilde1 Flue, Bille, Forskerbilde2, Makk, Fisk i sjøen</i>	Vurderes på gruppemøtene underveis og i august

Trygt og godt barnehagemiljø

Alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø.

Foreldre og barn skal være trygge på at vår barnehage er et godt sted å være. Barnehagen jobber kontinuerlig med forebyggende tiltak for å fremme barns trivsel, og gir støtte til å ta vare på hverandre og utvikle vennskap i et raust og inkluderende miljø. Vi har nulltoleranse mot alle former for krenkelser og mobbing.

Barnehageloven fikk januar 2021 et eget kapittel som sørger for at alle barn har rett til et trygt og godt miljø. Dette innebærer en aktivitetsplikt med 5 delplikter for alle ansatte. Barnehagen har utarbeidet gode rutiner for arbeidet, og vil ha jevnlig informasjon og dialog med foreldre og barn om arbeidet.

Aktivitetsplikten innebærer:

- ✓ **Plikt til å følge med** om barna trives og har det bra. Alle ansatte skal følge aktivt med ved å tilrettelegge for tema i samtaler med barn og foresatte, observasjon og kartlegging av barn og eventuelle endringer i barns adferd.
- ✓ **Plikt til å gripe inn.** Om personalet vet om, eller tror at et barn blir utestengt fra lek, plaget, krenket, mobbet eller på andre måter ikke har det bra, skal de umiddelbart gripe inn og stoppe krenkelsen.
- ✓ **Si ifra til styrer.** Styrer skal ha en helhetlig oversikt over de eventuelle situasjonene i barnehagen. I alvorlige tilfeller kontakter styrer barnehagesjef, f.eks. om saken ikke løses innen rimelig tid, ved større skader/vold, eller om personalet krenker barn. Barnehagen får da støtte fra kommunens Trygt-og-godt-team i å håndtere saken.
- ✓ **Undersøke hva som har skjedd.** Barnehagen skal umiddelbart undersøke ulike sider av saken gjennom dialog med involverte barn og foresatte, sosiogram og systematisk observasjon. Undersøkelsene skal belyse saken så langt som mulig, for å kunne sette i verk egnede tiltak. Det skal ikke fremskaffes bevis.
- ✓ **Sette inn tiltak, og lage en skriftlig plan.** Barnehagen lager en aktivitetsplan, som beskriver de tiltakene som skal iverksettes for å sørge for at barnet igjen får et trygt og godt barnehagemiljø. Foreldre og barn har rett til å bli hørt og få medvirke ved valg av tiltak. Tiltakene evalueres løpende.

Les mer på: www.karmoy.kommune.no og www.udir.no Barnehagen har et lokalt trygt og godt team. Målet med teamet er å arbeide helsefremmende og forebyggende i forhold til at alle barn skal ha et trygt og godt lekemiljø i barnehagen. Temaet skal derfor i løpet av året ha møter som inneholder plan for opplæring av personalet, vurdere og evaluere rutiner, og være et støtteteam til personalet dersom aktivitetsplikten trer inn.

Årshjul - Liten og trygg og DUÅ/DINO

Periode	Liten og trygg	Vektlegging i gruppene	Evaluerings	DINO/DUÅ-tema	Personalet skal
Aug.-sept.	Trygghet, rutiner, familie og relasjoner	1-2 år: Primærkontakt, rytme og trygg base. 3-5 år: Regler, medvirkning og etablering av fellesskap.	Sjekkliste mottak/avskjed	Kap.1: Regler, innestemme, holde hender og føtter for seg selv, lytte til den som snakker, konsekvenser ved regelbrudd.	La barna utvikle reglene på gruppen slik at barna føler eierskap til reglene og dermed påtar seg ansvar for god adferd i gruppen. Øve på reglene sammen med barna.
Sept.-okt.	Samspill, fellesskap og vennskap	1-2 år: Støtte i lek og turtaking. 3-5 år: Vennskapskompetanse og språk i samspill.	Sjekkliste i lek og aktivitet. Relasjons-skjema (september)	Kap. 2: Lytte-, vente- og følgebeskjed ferdigheter Kap. 6-7:	
Okt.-nov.	Bli kjent med egne og andres følelser	1-2 år: Benevning og speiling av følelser. 3-5 år: Følelsesregulering og Perspektiv-taking	Sjekkliste i overganger	Vennskap, å presentere seg selv, å stille spørsmål, å spørre om å få være med i leken, å be om å få låne, Å fortelle, komme med forslag og ta imot ideer. Å si «tak» og «vær så snill»	Repetere reglene. Ha fokus på hva det innebærer å lytte og nødvendigheten av å vente på tur. Øve på ferdighetene lytte/vente og forklare «gi meg fem». Øve på hva det å presentere seg selv innebærer. Øve på å være vennlig når man leker med en venn. Øve på ulike måter å dele på og hvor viktig det er å dele. Øve på å snakke høflig.
Nov.-jan.	Følelser og selv-regulering	Alle barn støttes i å kjenne igjen og håndtere egne følelser.	Observasjon og refleksjon i personalgruppen	Kap. 3: Oppdage og forstå beskjeder.	

Jan.- feb.	Problem- løsning, håndtere utfordringer og mestre motgang	1-2 år: Små valg og mestring av hverdags- utfordringer. 3-5 år: Problemløsning i lek og konflikter.	Sjekkliste i garderobe og lek. Relasjons- skjema (januar).	Avslapningshemmelighe- ter-anspent avslappet. – glad sint. Se følelser gjennom øynene våre – ivrige glade tanker. Å oppdage følelser ved å bruke øynene – trist/trygg og ivaretatt. Å oppdage følelser ved å bruke øynene våre- ensom. Oppgitt. Stolt. Fortsette å prøve. Høre følelser gjennom ord – redd. Avslappingstermometer/ sint/trist/rolig. Føle seg ensom og spesiell. Føle seg glad og ivrig. Å gi komplimenter Kap. 4: Problemløsning, det første steget. Problemløsning, å finne løsninger. Problemløsning. Flere løsninger og å be om unnskyldning. Flere løsninger og konsekvenser. Konsekvenser (trygg, rettferdig og gode følelser) Konsekvenser fortsettelse.	Ha fokus på hvordan en kan oppdage følelser ved å se på folks ansikter, identifiseres ved å lytte til stemmer og hvordan følelser kan endre seg. Forstå følelser som «oppgitt» og stolt». Forstå følelser som er forbundet med å bli såret, og ensomhet. Hjelpe barna med å forstå hva de kan gjøre for å føle seg mindre ensomme, og for å føle seg unike. Forstå følelsen av glede og hva som får dem til å føle seg glade. Å snakke om viktigheten av å gi komplimenter og finne noe godt i oss selv. Å hjelpe barna å identifisere at de har et problem som må løses. Støtte i å finne ulike løsninger på problemer i en konkret situasjon. Støtte barna i å velge løsninger som har gode konsekvenser, ta gode valg.
Feb.	Kroppen min og gode/vonde hemmelig- heter	1-2 år: Kropp, grenser og egenomsorg. 3-5 år: Hemmeligheter,	Sjekkliste i Stelle- situasjon	Kap 4. Flere løsninger. Å hente en voksen, overse. Konsekvenser, trist, glad, trygg. Gode og vonde hemmeligheter	Hjelpe barna til å forstå hvordan de kan roe seg ned for å løse problemer på en god måte.

		si stopp og sett e grenser.		Kap 5. Sinne. Å kontrollere sinne, takle terging og bli holdt utenfor, takle andres sinne, roe seg ned.	Hjelpe barna til å forstå hvordan de kan bli mindre sinte ved å gå bort fra situasjonen, der sinnet startet. Støtte barna i hvordan de kan reagere på erting og følelser av å bli utestengt.
Feb.- mars	Å takle sinne og roe seg ned	1-2 år: Støtte til å finne ro. 3-5 år: Selvregulerings- strategier og samtaler.	Sjekkliste på tur	Kap 6. Å hjelpe til i barnehagen/ skolen/hjemme. Positive leke ferdigheter.	Øve på: - Å være hjelpsom - Å være vennlig når man leker med en venn og med andre barn. - Å dele - Å samarbeide som en gruppe eller som et lag. Forstå, akseptere og sette pris på individuelle forskjeller.
Mars- april	Relasjoner, tilhørighet og egenverd	Alle alderstrinn: Tilhørighet, trygghet og voksenkontakt.	Sjekkliste i måltid. Relasjons- skjema (april).	Å dele og å spørre om å få være med i leken. Gruppesamarbeid i barnehage/skolen. Samarbeid hjemme. Å forstå og akseptere at vi er forskjellige.	
April- mai	Følelser, kroppen min og gode/vonde hemmelig- heter	1-2 år: Kropp og grenser 3-5 år: Fordypning og repetisjon av tema.	Sjekkliste i overgang og lek		
Mai- juni	Oppsummer- ing av året	Alle alderstrinn: Dokumentasjon, observasjon og tilbake- meldinger.	Valgt sjekkliste etter behov	Kap. 7: Å presentere seg selv. Å stille spørsmål – spørre om å få være med i leken. Å be om å få låne.	Øve på hva det å presentere seg selv innebærer. Øve på kommunikasjonsferdigheter som er viktige for å få venner, når man skal fortelle noe eller foreslå en ide til en venn. Øve på å snakke høflig. Øve på å høre godt etter. Høflig kunne akseptere at en venn sier nei, eller nei takk til en invitasjon. Hjelpe barna til å forstå at det er viktig å snakke med voksne en kan stole på om vanskelige problemer.
Juni-juli	Overganger og avslutning	Skape trygg overgang til ny avdeling/skole.	Evaluerings Av tiltak Plan for nytt år	Å fortelle, komme med forslag og ta imot ideer Å si «takk» og «vær så snill» Å lytte. Å lære å akseptere et «nei». Snakke om problemene Gode og vonde hemmeligheter.	

Gjennomgående fokus gjennom hele året

Personalet skal

- Stille gode åpne spørsmål og oppfølgingsspørsmål.
- Jobbe aktivt med relasjonsbygging mellom barn, foresatte og ansatte.
- Benevne følelser og kroppsdelar med korrekte begreper.
- Være bevisste rollemodeller for sosial kompetanse og inkludering.
- Arbeide systematisk med barnehagens trygghetsplan.
- Reflektere over:
 - hvor barna oppholder seg
 - muligheter for skjult lek og sårbare situasjoner
 - barn som trenger ekstra oppmerksomhet
 - barns seksualitet og normal utvikling

Verktøy som benyttes

- DINO-samlinger (DUÅ)
- Vennebøker
- Babblarna
- Bøker knyttet til temaene
- Willy og DINO-materialet om gode og vonde hemmeligheter
- NRK Super
- Salaby
- Æ e mæ
- Relasjonsskjema
- Observasjon og refleksjon i personalgruppen

Positivt foreldresamarbeid

Et godt og positivt samarbeid med foresatte er en forutsetning for barnets trivsel og utvikling. I vår barnehage legger vi vekt på å skape trygge rammer for dialog, medvirkning og gjensidig tillit.

Dette ivaretar vi gjennom:

- Eget foreldremøte for foresatte til nye barn
- Oppstartssamtaler i forbindelse med barnehagestart
- Foreldreaktiv tilvenning over fem dager
- Omvisning for foresatte i forbindelse med overgang mellom avdelingene
- At barn og foresatte blir møtt av en voksen ved levering og henting
- Foreldresamtaler og foreldremøter om høsten, samt ved behov
- Felles arrangementer i løpet av året der foresatte inviteres til å delta, som Luciafeiring og sommerfest
- Bruk av Vigilo som digital kommunikasjonsplattform
- Gjennomføring av foreldreundersøkelser
- Samarbeidsutvalg (SU) som arena for medvirkning og samarbeid

Gjennom disse tiltakene ønsker vi å bygge et åpent og inkluderende samarbeid til barnets beste.

Tilvenning og overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Hva
Vi legger til rette for en trygg start gjennom gradvis tilvenning, tett samarbeid med foresatte og kjente, trygge voksne som skaper gode relasjoner.
Hvordan
• Vi gjennomfører oppstartssamtale for å bli kjent med barnet og familien. • Vi bruker foreldreaktiv tilvenning og tilpasser tempo etter barnets behov. • Vi benytter primærkontakt som følger opp barnet tett i oppstartsperioden. • Vi gir barnet tid til å bli kjent med voksne, barn og rutiner. • Vi samarbeider tett med foresatte og gir tilbakemeldinger i oppstartsperioden. • Vi bruker kjente elementer fra hjemmet, sang og huset mitt.
Hvorfor
• En trygg start legger grunnlag for trivsel, utvikling og gode relasjoner. • Tett samarbeid med foresatte gir bedre forståelse av barnets behov. • Tid og tilpasning gir barnet trygghet i en ny hverdag.

Overganger innad i barnehagen

Hva
I vår barnehage legger vi til rette for trygge overganger mellom gruppene og etasjene. Vi sikrer kontinuitet gjennom kjente voksne og samarbeid mellom pedagogene. Vi forbereder barna gradvis på nye grupper, rutiner og miljø.
Hvordan
• Vi tilstreber at en kjent voksen følger barnet til ny gruppe. • Vi gjennomfører overgangssamtaler mellom pedagogene. • Vi lar barna bli kjent med nye miljøer, barn og voksne gjennom lek og besøk. • Vi gir barna gradvis tilvenning gjennom deltakelse i ny gruppes hverdag. • Vi informerer og involverer foresatte i overgangsprosessen.
Hvorfor
• Trygge overganger gir barnet kontinuitet og tilhørighet. • Kjente relasjoner skaper trygghet i nye situasjoner. • Gradvis tilvenning gir bedre forutsetning for mestring og trivsel.

Overganger mellom barnehage og skole

Hva
Vi legger til rette for en god skolestart gjennom trygge overganger, samarbeid med foresatte og skole, og ved å styrke barnas mestring, selvstendighet og sosiale kompetanse.
Hvordan
• Vi arbeider med førskoleaktiviteter og sosial kompetanse gjennom blant annet Dino-skolen. • Vi gir barna erfaringer med oppgaver, samarbeid og problemløsning. • Vi legger til rette for besøk til skolen der det er mulig. • Vi samarbeider med foresatte og skole om overføring av relevant informasjon. • Vi tilpasser oppfølgingen ut fra barnets behov. • Vi benytter overgangssekken
Hvorfor
• Gode forberedelser skaper trygghet og mestring ved skolestart. • Sosial kompetanse gir bedre forutsetninger for læring og inkludering. • Samarbeid mellom barnehage, hjem og skole gir en helhetlig overgang.

Barn som trenger ekstra støtte

De fleste barn følger forventet utviklingskurve. Av og til opplever vi at barn ikke utvikler seg som forventet. Barnehagen kan da være med å sette inn tiltak på et tidlig tidspunkt, slik at barnets trivsel og utvikling blir ivaretatt. Barnehagen kan for eksempel gi barnet ekstra støtte i språkopplæringen eller i arbeidet med å utvikle sosial kompetanse. Et slikt arbeid vil alltid foregå i samarbeid med barnets hjem.

Hvis barnehagen er bekymret for et barns utvikling, selv etter at barnehagen har satt inn ekstra tiltak, kan barnehagen hjelpe foresatte å komme i kontakt med [PPT](#) (Pedagogisk-psykologisk tjeneste).

PPT vil deretter foreta en sakkyndig vurdering, og noen ganger vil den sakkyndige vurderingen gi barnet rett til spesialpedagogisk opplæring i barnehagen.

I de tilfellene hvor et barn har rett til spesialpedagogisk opplæring, skal barnehagen lage en plan for gjennomføringen av det spesialpedagogiske arbeidet rundt barnet.

Barnehagen vil få hjelp til dette arbeidet fra kommunens «Tett på» team. Kommunens «tett på» team består av spesialpedagoger, pedagoger og fagarbeidere som har kompetanse og erfaring med spesialpedagogisk arbeid i barnehagen. Oppgaven deres er å bistå barnehagene.

Barnehagens fagområder

Kommunikasjon, språk og tekst

1-2 år	2-3 år	3-4 år	5-6 år
Auditiv oppmerksomhet gjennom rim og regler, sang. Enkel dramatisering. Billedbøker og pekebøker lett tilgjengelig. Oppleve glede ved å bli lest for. Aktiv bruk av språk – verbalt og nonverbalt.	Kjennskap til auditiv oppmerksomhet gjennom lytteleker, rim, regler, sang og høre forskjell på ulike lyder. Høytlesing fra bøker og fortelling av eventyr. Dramatisering og bruk av flanellograf. Bruke bilder, fortelle hva en ser, opplevelser knyttet til bildet. Kjenne igjen sitt eget navn ved symbol/bilde Førstehåndserfaring med tall og bokstaver. Aktiv bruk av ord og beskrivelse av handling. Øve på viktige "nøkkelsetninger" som "vil du leke med meg?" Kunne holde oppmerksomheten i kortere periode.	Lytte til og gjenkjenne lyder. Lytte til hverandre. Vente på tur. Høytlesing fra billedbøker og eventyr. Bruke preposisjoner, adjektiv, overbegrep og kunne fargenavn. Fortelle noe for en liten gruppe. Øve på å løse konflikter o.l. ved bruk av ord og samtale. Kunne sitte i ro en periode når det blir forventet. Jobbe med rim og regler Bruke setninger på inntil 4 ord i riktig rekkefølge.	Bruk av språkleker og "Språksprell". Lek med bokstaver, lyder og tallbegrep. Rime og lage gåter. Gi barna kjennskap til alfabetet og skrevet tekst. Øve på å skrive navnet sitt.(fornavn og etternavn) Lekeskrive. Høytlesing fra "fortsettelsesbok". Oppmuntre til å fortelle om opplevelser og erfaringer, å sette ord på følelser og meninger. Presentere for eksempel tegninger, leker Samarbeid med voksne om skriving av beskjeder, rapporter på Vigilo. Bruk av IKT - finne informasjon, skrive navnet sitt på tastatur.

	2-3 ords ytringer med forståelig artikkelasjon Begynnende rollelek (bruk av språk)		
--	--	--	--

Kropp, bevegelse, mat og helse

1-2 år	2-3 år	3-4 år	5-6 år
Lek og bevegelsesglede ute og inne, grunnleggende bevegelser. Tumlelek, lek med ball, puter og madrasser. Bli kjent med barnehagens uteområde, bevege seg på ulike underlag. Bruke puslespill med store knotter, duploklosser og "puttekaske". Utvikle et positivt forhold og aktiv deltakelse i: - stell - måltid - hvile Stimulere til kropps-bevissthet.	Øve på grunnleggende bevegelser som f.eks. rulle, og hoppe. Finmotoriske aktiviteter som puslespill og klosser. Lek med ball. Turer i nærmiljøet, gå i ulendt terreng. Bevegelses-sanger. Selvstendighets-trening. Påkledning. Førstehånds-erfaring med å klippe/lime. Hygiene Toalett trening. Grensesetting for egen kropp i naturlige setninger -	Bruke kroppen aktivt både inne og ute i naturen og oppleve glede ved det. Nye utfordringer ved å gå på lengre turer. Få erfaring med uteaktiviteter i alle årstidene. Følge instruksjoner f.eks. å gjennomføre hinderløype, enkle regelleker. Finmotoriske akt. som f. eks klipping, liming, perling osv. Gode matvaner. Selvstendighets-trening av og på kledning, måltid, lære gode rutiner i forhold til håndvask og personlig hygiene.	Gode erfaringer med å være ute i naturen og med å utfordre seg selv fysisk, f.eks. delta i sanseløype, klatre og balansere. Gå på lengre turer. Beherske av- og påkledning og holde orden i egne klær. Selvstendighets-trening. Kjenne til elementer i et sunt kosthold. Tørre å smake på ny og ukjent mat. Ha et forhold til personlig hygiene. Grensesetting for egen kropp. Samling med fokus på respekt for

Benevne kroppsdeler Følelser	respekt for hverandres intimsoner Følelser	Grovmotorisk m/ fokus på å balansere, hinke, samla bein, hoppe, føyse, klatre, kaste/ ta imot ball. Grensesetting for egen kropp. Følelser	hverandres intimsoner. Hvem sier jeg det til om jeg ikke har en bra dag? Følelser
-------------------------------------	---	--	---

Kunst, kultur og kreativitet

1-2 år	2-3 år	3-4 år	5-6 år
Gjøre barna kjent med å bruke ulike materialer som fargestifter, malepensel, fingermaling og playdough. Førstehåndserfaringer med instrumenter. Skal daglig oppleve sang og musikk. Spille musikk og legge til rette for dans og bevegelsesglede. Barnehagens tradisjoner.	Prøve forskjellige instrumenter. Bruke forskjellige maleteknikker. Bli kjent med flere formingsmaterialer som for eksempel plastelina og trolldeig. Utvide sangrepertoaret. Bli kjent med dramatisering. Forme i sand og snø. Barnehagens tradisjoner.	Tegne "hodefoting". Lytte til eventyr og bøker. Få øvelse i å bruke fantasi og kreativitet gjennom skapende virksomhet og den frie leken/ rollelek (regler). Gi barna et forhold til kunst og kultur	Øve på klipping og blyantgrep. Kjennskap til å blande og bruke primærfargene i skapende arbeid. Male på ulikt materiell. Ha et kreativt forhold til musikk og tekst gjennom for eksempel å skape egne sanger og fortellinger. Gjerne bruk av Smartbord. Erfaring med å stå fram og opptre. Vikinger

Etikk, religion og filosofi

1-2 år	2-3 år	3-4 år	5-6 år
Empati, det å være god mot andre, og begrepene lei seg, glad og sint. Oppleve seg sett, hørt og forstått. "Min og din" Synge bordvers. Markere høytider	Kjenne igjen følelser. Undre seg over følelsesuttrykk. Turtaking. Finne glede i samvær og samspill med andre barn. Øve på å hilse, "hei" og "hade". Oppleve medinnflytelse i barnehagen. Markere høytider.	Respektere andre. Se egne og andres følelser og behov, hjelpe hverandre. Si positive ting til hverandre. Hevde seg selv og sine egne behov. Få veiledning i konflikter. Få opplevelse i andre kulturer. Utvikle evne til å stille spørsmål, resonnere og undre seg. Gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner. Inne – og ute miljødag	Kunne uttrykke tanker/spørsmål og være nysgjerrig på livet. Føre enkel samtale om etiske leveregler, respekt og toleranse. Respektere og akseptere mangfold. Ha klare forventninger om å bli sett, hørt og forstått av omgivelsene. Begynnende forståelse for den enkeltes rettigheter og likeverd. Gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner.

Nærmiljø og samfunn

1-2 år	2-3 år	3-4 år	5-6 år
Bli kjent i barnehagens inne - og utemiljø. Bli kjent og trygg på andre barn og voksne. Skape tilhørighet til hverandre som gruppe. Fokus på likestilling vil være i alle aldre. Trafikk	Bli kjent med området rundt barnehagen. Lære navn på barnehagen og byen vår. Bli kjent med flagget. Utvikle samhold og gruppefølelse gjennom samlingsstunder og andre aktiviteter. Hjelpe til med enkle oppgaver, sette på tralla. Bidra til fellesskapet ved å "hjelpe til". Trafikk	Hva har vi i nærmiljøet? Industriområdet osv. Erfare at de selv og andre er med på å påvirke fellesskapet. Samt at de er viktige for fellesskapet. Erfare at egne handlinger kan påvirke andre. Lære å inkludere andre. Rydde leker Miljødag Trafikk	Stille spørsmål, samtale og filosofere rundt naturopplevelser. Vite hvor en selv bor. Bli kjent med lokalkultur. Hvilke kulturminner har vi i nærheten? Besøke Vikingfestivalen Besøke/vite hvor for eksempel brannstasjon, politi, rådhus, bibliotek, skole er. Trafikk

Antall, rom og form

1-2 år	2-3 år	3-4 år	5-6 år
Skille begrepene stor og liten, samt opp og ned. Kontraster Kjenne sin plass i garderoben og ved bordet. Puttekaske, former og farger. Romfølelse ved aktiv bruk av kroppen. Begrepslæring gjennom sanger.	Rydder leker på rett plass. Skille mellom en og mange. Bruke tallord. Hente på oppfordring to gjenstander. Kan dele ut en til hver. Fokus på kroppsdelar – plassering. Begrepene likt/ulikt Navngi former og farger. Klassifisering, stor/liten. Tallbegreper. Spill, puslespill, lotto. Få interesse for matematikk i hverdags- livet, f.eks. dekke på tralla, dekke bord, hvor mange er vi her i dag osv.	Utvide ulike matematiske tallbegrep, farger, størrelser og former. Øve på å telle gjenstander, barn osv. Bli kjent med tall. Bli kjent med matematiske begreper som trekant, sirkel osv. Bygge med klosser, konstruksjonslek. Spille spill. Erfare bruk av måleenheter i hverdagen.	Ha kjennskap til tallrekken og enkle regnestrategier. Kjenne til ukedagene, måneder og de forskjellige årstidene. Kjenne til klokka og tid. Kopiere og lage mønster. Kjenne til motsetninger som størst/minst, yngst/ eldst osv. Sortere ting i kategorier. Kunne orientere seg i enkle kart, eks skattejakt.

Natur, miljø og teknologi

1-2 år	2-3 år	3-4 år	5-6 år
Se på bilder av kjente dyr og bli kjent med hvilke lyder de lager. Oppleve glede ved å være ute i ulikt vær og ulike årstider. Utforske barnehagens uteområde og det som finnes der + korte turer i nærmiljøet.	Turer i nærmiljøet. Studere hva vi finner på bakken, i skogen, i fjæra osv. og bruke materialet som inspirasjon til estetiske uttrykk. Lære navn på noen vanlige insekter og dyr. Lære seg gode holdninger og respekt for naturen. Oppleve undring over naturens mangfoldighet. Kjennskap til forskjellige årstider. Være med på diverse gjøremål som å vaske og bake.	Lære om skiftningene i naturen gjennom årstidenes gang. Så og høste. Studere/iakttaking i naturen f.eks. planter, insekter, fugler osv. Brannvern Lære navn på de mest vanlige innsektene, dyr, planter og trær som finnes i vårt nærmiljø.	Naturvern. Kjenne navn på de vanligste trær og planter i nærmiljøet. Få erfaringer/eksperimentere med naturfag fysikk, kjemi og biologi. Brannvern Få erfaring med: å starte opp PC, finne program, avslutte. Ta digitale bilder, printe ut. Lære om internett, printe ut bilder – hvilke muligheter har en PC?, smartboard

Vi vil benytte oss av mattekassen, lurelabben og fysikkassene våre ut fra barnas alder og modenhet.

For å ha fokus på miljøet rundt oss har vi startet et nytt forbyggende tiltak. Vi fortsetter med miljødager, der kosting og spyling av uteområdet er hovedfokus.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/fagomrader/>

Årshjul

BRANNVERNUKE	Uke 38
PLANLEGGINGSDAG	21.09
HØSTFEST	23.10
FN DAG	24.10
PLANLEGGINGSDAG	13.11
JULEBORD	02.12
LUCIADAGEN	11.12
NISSEFEST	16.12
PLANLEGGINGSDAG	28.01 og 29.01
SAMENES NASJONALDAG	05.02
KARNEVAL/BAMSEFEST	12.02
MORSMÅLSDAGEN	21.02
BARNEHAGEDAGEN	09.03
PÅSKELUNSJ	17.03
BOKDAGEN	23.04
MAIFEST	14.05
PLANLEGGINGSDAG	07.05
VIKINGUKE	Uke 22
SOMMERFEST/ Bygnes Vitenbarnehage 17 år	17.06

Med forbehold om endringer.

Aktuelle lenker og skjema/rutiner

<u>Barnehageloven</u> <u>Rammeplan for barnehagen</u> <u>Helse, miljø og trivsel i barnehage</u> <u>Forskrift om miljørettet helsevern i barnehage og skole</u> <u>Retningslinjer for mat og måltider i barnehagen</u> <u>Bra mat i barnehagen - helsedepartementet</u> <u>Utdanningsdirektoratet -barnehage</u> <u>Smittevern i barnehage og skole</u> <u>Trafikksikker kommune- trygg trafikk</u> <u>Kvalitet og strategiplan karmøybarnehagene</u> <u>Nettside for Karmøy barnehagene</u> <u>Bygnes Vitenbarnehage nettside</u> <u>Foreldreutvalget for barnehager</u> <u>Salaby barnehage</u>	Skjema for foreldresamtaler Rutiner for overgang barnehage-skole Duå utviklingsplan Evalueringsskjemaer Trafikksikkerbarnehage Trygg i Bygnes Vitenbarnehage Oppstartsamtaleskjema og trygg start i Bygnes Vitenbarnehage Årshjul liten og trygg Barnehagens fagområder m/progresjonsplan Årshjul for «skape rom for forskning» Compilo; ulike rutiner for barnehagene
--	--

Vedlegg til årsplan

Plan for trygt og godt barnehagemiljø